

Dosarul nr. 2ra-1320/22
2-21004148-01-2ra-19092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Mardari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Țurcan, I. Cotruță)

DECIZIE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de către Maia Cuflic, reprezentată de avocatul Dumitru Barbaroș și de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate de Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Maia Cuflic împotriva Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate de Acțiuni cu privire la anularea ordinului de sancționare disciplinară sub formă de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea despăgubirii pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelul declarat de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate de Acțiuni și apelul incident declarat de către Maia Cuflic și a fost menținută hotărârea din 21 iunie 2012 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 12 ianuarie 2021 Maia Cuflic a depus cerere de chemare în judecată împotriva BC „Moldova-Agroindbank” SA cu privire la anularea ordinului de sancționare disciplinară sub formă de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea despăgubirii pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 20 august 2020, prin

ordinul nr. 136 a fost inițiată o anchetă de serviciu cu privire la elucidarea circumstanțelor aferente procesului de acordare și achitare a unor credite persoanelor fizice în cadrul sucursalei nr. 10 Chișinău, BC „Moldova-Agroindbank” SA.

Prin același ordin, pe perioada anchetei de serviciu a fost suspendat contractul individual de muncă încheiat cu Maia Cuflic, începând cu data de 21 august 2020.

Reclamanta a susținut că la 11 septembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, i s-a solicitat să răspundă la un șir de întrebări formulate de bancă. Deși banca a pretins solicitarea respectivă ca fiind explicații scrise, totuși, a fost privată de dreptul de a prezenta explicații, or, nu a fost informată în ce constă ancheta inițiată în privința sa pentru a putea prezenta explicații concludente în apărare. Au fost înaintate doar unele întrebări pe care banca le-a considerat în mod unilateral importante pentru demararea anchetei, fiind privată de dreptul de a prezenta explicații scrise.

Reclamanta a specificat că a răspuns la întrebări în termene proximale, iar la 28 septembrie 2020, ora 09:45 a fost contactată de către angajatul băncii pentru a expedia răspunsurile la întrebări, indicând că nu a primit informația solicitată. I-a comunicat că răspunsul a fost expedit în termen și că dovada este extrasul din poșta electronică din 14 septembrie 2020, ora 15:47. Însă, repetat a expedit răspunsurile la data de 28 septembrie 2020, ora 09:45.

Reclamanta a notat că, i s-a reproșat că informația nu este semnată și nu poate fi acceptată. Astfel, i s-a solicitat ca personal să ducă nota semnată, deși banca i-a expedit inițial întrebările prin e-mail, solicitarea la fel nefiind semnată.

A remarcat că, a informat angajatul băncii despre faptul că starea de sănătate nu-i permite fizic să se prezinte repetat la sediul băncii, mai mult ca atât, timp de 40 de zile a fost de mai multe ori la sediul central și nimeni nu a solicitat ca nota informativă să fie semnată.

Reclamanta a invocat că nu i-a fost comunicată nicio informație cu privire la modul de derulare, finalitate, decizii în cadrul anchetei, în pofida faptului că în mod repetat a contactat secția resurse umane pentru a afla când urmează să revină la serviciu. De fiecare dată i se spunea că nu există careva informații în acest sens.

A relatat că, după o lună de la momentul demarării anchetei, la data de 25 septembrie 2020 a expedit o cerere scrisă, prin intermediul poștei electronice, pentru a se informa dacă ancheta de serviciu s-a finalizat și care este data când ar trebui să se prezinte la serviciu, dar nu a primit răspuns. Astfel, s-a prezentat la locul de muncă pentru a afla dacă ancheta de serviciu s-a finisat și dacă poate reveni la locul de muncă, dar i s-a comunicat să meargă acasă și că va fi informată ulterior despre decizia băncii.

A mai indicat că, insistența sa referitor la revenirea la serviciu a fost motivată de faptul că, pe de o parte prin ordinul nr. 136 din 20 august 2020 contractul individual de muncă i-a fost suspendat pe durata anchetei, iar pe de altă parte informații cu privire la finisarea anchetei nu a recepționat.

În acest sens a susținut că este mamă a doi copii, divorțată, iar mijloacele financiare îi sunt necesare pentru întreținerea copiilor și nu își poate permite să stea

acasă fără venit lunar.

Reclamanta a afirmat că în acea perioadă, din cauza emoțiilor negative i s-a agravat starea de sănătate, fiind necesară adresarea la medic și la data de 28 septembrie 2020, la medicul de familie a aflat că i-a fost dezactivată polița medicală, astfel deținând statutul de persoană neasigurată. Deoarece polița de asigurare se dezactivează ca urmare a suspendării contractului individual de muncă și se reactivează doar după reluarea contractului de muncă, a ajuns la concluzia că la data de 28 septembrie 2020 contractul individual de muncă încă era suspendat și întrucât conform ordinului de inițiere a anchetei contractul individual de muncă a fost suspendat pe întreaga durată a acesteia, ancheta de serviciu la 28 septembrie 2020 încă nu era finisată, adică a durat mai mult de o lună.

Reclamanta a menționat că, doar după solicitarea sa către bancă de a fi informată despre statutul ei, întrucât suporta cheltuieli pentru servicii medicale, polița de asigurare i-a fost reactivată.

A mai declarat că, contrar prevederilor legale, la data de 24 septembrie 2020 i s-a solicitat să scrie cerere de acordare a concediului anual de odihnă, cu dată anterioară solicitării, adică începând cu data de 21 septembrie 2020, când se împlineau 30 de zile din data demarării anchetei de serviciu.

Maia Cuflic a susținut că, fiind suspendată din funcție și în lipsa surselor de venit, având la întreținere 2 copii minori, la data de 08 septembrie 2020 a depus cerere de concediu anual, care i-a fost refuzată pe motivul că în perioada anchetei de serviciu nu se permite acordarea concediului anual. A refuzat categoric să solicite concediul de odihnă anual cu o dată anterioară, dar întrucât avea nevoie de venituri pentru a întreține copiii, a acceptat să solicite concediul de odihnă anual începând cu 24 septembrie 2020.

Reclamanta a remarcat că la 28 octombrie 2020 a fost emis ordinul nr. 3782-p cu privire la aplicarea unor sancțiuni, prin care a fost concediată din funcția deținută, conform art. 86 alin. (1) lit. k), p) și art. 211¹ lit. b) din Codul muncii, adică încălcarea gravă a obligațiilor de muncă manifestată prin acordarea serviciilor prin uzul funcției, în schimbul unei remunerații, unui serviciu sau altor beneficii, ce a servit la pierderea încrederii angajatorului.

A invocat că argumentele incluse în motivarea deciziei de aplicare a sancțiunii, precum că ar fi făcut uz de funcția ocupată în schimbul unei remunerații, nu corespund adevărului și nu sunt confirmate prin date obiective, sunt doar niște aprecieri eronate a situației de fapt din partea grupului de anchetă. Din ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020 rezultă că comisia de anchetă a pus la baza incriminării sale declarațiile unui fost client al băncii, un oarecare V. Pascari, care ar avea frustrările sale legate de refuzul de a-l credita. Deci, uzul funcției în schimbul unei remunerații, unui serviciu sau altor beneficii nu și-a găsit confirmare în cadrul anchetei de serviciu, decât prin declarațiile false ale fostului debitor, care a afirmat că pe parcursul anului 2018 i-ar fi lăsat repetat mijloace bănești în numerar, pe care le-ar fi depus la cont, astfel că creditele deveneau prea des restante, iar dânsa ar fi înșușit o parte din bani, ceea ce nu corespunde adevărului.

Reclamanta a specificat că membrii comisiei de anchetă au stabilit în mod discreționar, nefiind experți în domeniu, prin compararea semnăturilor de pe ordinele de plată cu semnăturile debitorilor din buletinele de identitate, susținând că acestea diferă.

În acest context, a concretizat că pe faptul acordării creditelor cu încălcarea regulilor, de către organul de urmărire penală al IP Centru a DP mun. Chișinău a fost pornită o cauză penală, însă în cadrul urmăririi penale nu a fost confirmată vinovăția și implicarea reclamantei la comiterea pretinsei fapte ilicite. Totodată, în ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020 s-a indicat perioada anului 2018, precum că s-ar fi efectuat operațiuni suspecte, deși din 2018 până în 2020 au fost efectuate controale, dar încălcări nu s-au depistat. Mai mult, reclamanta a fost premiată anual pentru activitatea desfășurată.

Reclamanta a solicitat anularea în parte a ordinului nr. 3782-p din 28 octombrie 2020 cu privire la aplicarea unor sancțiuni disciplinare în privința sa în temeiul prevederilor art. 86 alin. (1) lit. k), lit. p) și art. 211¹ lit. b) din Codul muncii; restabilirea în funcția de manager întreprinderi mici și mijlocii, Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări Întreprinderi Mici și Mijlocii; încasarea salariului pentru perioada absentă de la muncă în sumă de 179 797,41 de lei; încasarea sumei pentru tichetele de masă electronice pentru perioada absentă în mărime de 7785 de lei; încasarea sumei pentru concediile legale pentru perioada absentă forțată de la muncă în mărime de 16 000 de lei și ajutorul material la concediul anual conform contractului individual de muncă, la nivelul anului precedent, în mărime de 40% din salariu - 8250 de lei; încasarea compensației de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului în sumă de 69 211,32 de lei; încasarea compensației de întârziere pentru neachitarea în termen a tichetelor de masă electronice în sumă de 2968,30 de lei; încasarea sporurilor, ajutoarelor materiale și a adaosurilor, inclusiv a premialelor pentru perioada absentă de la muncă, la nivelul anului precedent 21 august 2019 - 17 iunie 2020 în sumă de 44 997 de lei, conform extrasului din contul de card salarial; repararea prejudiciului moral în cuantum de 50 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 de lei.

Prin hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea și s-a anulat punctul 1 din ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020 emis de BC „Moldova-Agroindbank” SA „Cu privire la aplicarea unor sancțiuni disciplinare”, prin care Maiei Cuflic i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de concediere din funcția deținută de manager IMM sucursala nr. 20 Chișinău Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM, pentru pierderea încrederii angajatorului față de salariat și încălcarea gravă a obligațiilor de muncă. A fost obligată BC „Moldova-Agroindbank” SA de a o restabili pe Maia Cuflic în funcția de manager IMM sucursala nr. 20 Chișinău Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM sau altă funcție echivalentă. S-a încasat de la BC „Moldova-Agroindbank” SA în beneficiul Maiei Cuflic despăgubirea pentru perioada absenței forțate de la muncă începând cu data de 28 octombrie 2020 până la data emiterii hotărârii în mărimea salariului mediu al salariatului pentru această perioadă, pornind

de la salariul mediu lunar de 20 624,40 de lei. S-a încasat de la BC „Moldova-Agroindbank” SA în beneficiul Maiei Cuflic prejudiciul moral în mărime de 21 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4500 de lei. Totodată, s-a încasat de la BC „Moldova-Agroindbank” SA în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 400 de lei. În partea solicitărilor de încasare a valorii tichetelor de masă electronice, concedialelor, ajutorului material, sporurilor și premiilor, precum și a dobânzii de întârziere pentru neachitarea salariului și a tichetelor de masă, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 21 iulie 2021, BC „Moldova-Agroindbank” SA a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, hotărârii din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

La data de 11 martie 2022 Maia Cuflic, reprezentată de avocatul Dumitru Barbaroș, a depus cerere de apel incident împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea pretențiilor respinse și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelul declarat de BC „Moldova-Agroindbank” SA și apelul incident declarat de Maia Cuflic și a fost menținută hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 26 august 2022 Maia Cuflic, reprezentată de avocatul Dumitru Barbaroș, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea pretențiilor respinse și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea.

Reprezentantul recurentei a menționat că instanțele de judecată neîntemeiat au respins solicitările de încasare a valorii tichetelor de masă electronice, concedialelor, ajutorului material, sporurilor și premiilor, precum și a compensației de întârziere pentru neachitarea salariului și a tichetelor de masă, în condițiile în care a fost constatată ilegalitatea eliberării din serviciu a salariatului și s-a dispus încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă. În asemenea circumstanțe, în conformitate cu art. 330 alin. (1) din Codul muncii, angajatorul este în întârziere de a achita salariul începând cu data eliberării ilegale de la serviciu. Astfel, sunt întrunite cumulativ cele 3 condiții indicate în hotărârea instanței de fond, menținută de instanța de apel, care probează vina angajatorului și anume survine un temei legal de achitare a drepturilor salariale, drepturile salariale nu sunt achitate și neachitarea se datorează vinovăției angajatorului.

A menționat că la anularea actului ilegal de concediere, salariatul se consideră că nici măcar nu a fost concediat și respectiv, acestuia urmează a-i fi achitat salariul pentru toată perioada absenței forțate de la locul de muncă, iar subsecvent, prin prisma prevederilor art. 330 alin. (2) din Codul muncii și penalitatea legală pentru

achitarea cu întârziere, adică reținerea de către angajator a salariului.

Reprezentantul recurenței a susținut că, în circumstanțele în care BC „Moldova-Agroindbank” SA a acordat tichete de masă în perioada în care Maia Cuflic era angajată, iar concedierea a fost constatată prin hotărârea instanței de judecată ca fiind ilegală, neoferirea contravalorii tichetelor de masă pentru perioada absenței forțate de la muncă constituie discriminare în domeniul raporturilor de muncă, în situația în care ceilalți salariați le-au primit.

A mai invocat că, reieșind din faptul că Maia Cuflic a fost concediată nelegitim, iar în privința ei a fost desfășurat o anchetă de serviciu netransparentă și cu abateri de la cadrul legal, acesteia i-au fost cauzate suferințe psihice considerabile. Prin comportamentul de rea-credință al intimatei, Maia Cuflic a trăit o stare de stres continuu, stare care a început din luna august 2020, de când angajatorul a inițiat abuziv ancheta de serviciu și continuă până în prezent.

Totodată, recurenta a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei, care prin prisma prevederilor art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmează a fi încasare din contul intimatei.

La data de 24 octombrie 2022, BC „Moldova-Agroindbank” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a apreciat arbitrar probele.

Recurenta a indicat că, a folosit informațiile furnizate în cadrul urmăririi penale doar în cadrul anchetei de serviciu și a fost în drept să le folosească, însă nu și la baza concedierii, în ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020. Inițierea, efectuarea și acumularea materialelor necesare unei anchete de serviciu este dreptul angajatorului, însă, concluzia anchetei de serviciu a fost încadrată de angajator nu în baza art. 86 alin. (1) lit. j) din Codul muncii – săvârșirea unei infracțiuni stabilită prin hotărârea instanței de judecată, dar în baza art. 86 alin. (1) lit. k) din Codul muncii - pierderea încrederii angajatorului față de salariatul care gestionează nemijlocit mijloace bănești sau valori materiale ori care are acces la sistemele informaționale ale angajatorului.

Respectiv, BC „Moldova-Agroindbank” SA a dedus din materialele anchetei de serviciu nu vinovăția salariatei, dar pierderea încrederii față de salariată drept temei legal de concediere prevăzut de art. 86 alin. (1) lit. k) din Codul muncii.

Recurenta a afirmat că instanța de apel a enumerat în decizie mai multe articole din Codul muncii, dar nu a explicat încălcarea acestora de către angajator în privința Maiei Cuflic. Astfel, din partea motivată a deciziei se poate deduce că instanța de apel a criticat faptul că încălcările imputate pentru anul 2018 au fost puse la baza concedierii și ar fi fost omis termenul de 6 luni din momentul pretinsei încălcări, precum și a criticat declarația depusă de Valerii Pascari și extrasul din programul de evidență a plăților.

A invocat că, teza precum că „din declarația clientului băncii Pascari Valerii nu

rezultă clar perioada în care au avut loc faptele relatate, iar extrasul din programul de evidență a plăților reflectă operațiuni bancare efectuate în perioada 01 ianuarie 2017-31 martie 2017” nu conduce nicidecum la concluzia certă de depășire a termenului de 6 luni la aplicarea concedierii din ziua comiterii abaterii disciplinare, deoarece instanța în mod selectiv și arbitrar a ales perioada 01 ianuarie 2017-31 martie 2017. În contradictoriu, instanța de apel a notat că în ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020, angajatorul a motivat riguros că „în rezultatul anchetei de serviciu au fost cercetate creditele în perioada anilor 2016-2020”, ceea ce trebuia analizat, judecat și luat în considerare de instanța de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia contestată a fost pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău la data de 14 iunie 2022.

Potrivit materialele cauzei, instanța de apel a expediat copia deciziei integrale în adresa participanților la proces, prin poșta electronică, la data de 24 august 2022 (f.d. 44, volumul II).

Astfel, recursurile, declarate la 26 august 2022 și 24 octombrie 2022, sunt în termen.

Prin notificarea din 19 septembrie 2022 și 28 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursurilor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 decembrie 2022 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursurile se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursuri, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele dosarului rezultă că în baza contractului individual de muncă nr. 435-15 din 04 noiembrie 2015 și acordului suplimentar din 18 martie 2019, Maia Cuflic a fost angajată la BC „Moldova Agroindbank” SA în funcția de manager IMM sucursala nr. 20 Chișinău Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM (f.d. 60-68, volumul I).

La data de 20 august 2020 vicepreședintele Comitetului de Conducere al BC „Moldova Agroindbank” SA, Stela Recean, s-a adresat la președintele Comitetului de Conducere cu o notă informativă privind suspiciunile de creditare frauduloasă identificate de către Grupul Recuperare Datorii (f.d. 117, volumul I).

Astfel, potrivit ordinului nr. 136 din 20 august 2020 emis de președintele Comitetului de Conducere al BC „Moldova Agroindbank” SA, Serghei Cebotari, a fost dispusă efectuarea anchetei de serviciu privind examinarea și elucidarea circumstanțelor aferente procesului de acordare și achitare a creditelor persoanelor fizice în cadrul sucursalei nr. 10 Chișinău (f.d. 118, volumul I).

Potrivit pct. 3 al ordinului enunțat, începând cu 21 august 2020 și pe toată perioada anchetei de serviciu, a fost suspendat contractul individual de muncă nr. 435-15 din 04 noiembrie 2015, încheiat cu Maia Cuflic, manager IMM (sucursala nr. 20 Chișinău), Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM.

În rezultatul anchetei de serviciu, BC „Moldova Agroindbank” SA a emis ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020 „Cu privire la aplicarea unor sancțiuni disciplinare” (f.d. 25-27, volumul I).

Conform pct. 1 din acest ordin, Maia Cuflic a fost concediată din funcția deținută de manager IMM sucursala nr. 20 Chișinău Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări IMM, conform art. 86 alin. (1) lit. k) și p) și art. 211¹ lit. b) din Codul muncii, pentru comiterea de către aceasta a acțiunilor culpabile care servesc temei pentru pierderea încrederii angajatorului față de salariat și încălcarea gravă a obligațiilor de muncă.

Prin cererea din 10 decembrie 2020, Maia Cuflic și-a exprimat dezacordul cu ordinul de concediere din 28 octombrie 2020, solicitând anularea acestuia, restabilirea la locul de muncă deținut anterior, acordarea salariului pentru absență forțată de la muncă, achitarea sporurilor, indemnizațiilor și adaosurilor, compensației de întârziere pentru neachitarea la timp a salariului și repararea prejudiciului moral (f.d. 36-38, volumul).

Cererea a fost recepționată de BC „Moldova Agroindbank” la data de 14 decembrie 2020, însă angajatorul nu a răspuns la aceasta (f.d. 39).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Maia Cuflic a solicitat anularea pct. 1 din ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020, restabilirea în funcția de manager întreprinderi mici și mijlocii, Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări Întreprinderi Mici și Mijlocii, încasarea salariului pentru perioada absentă de la muncă în sumă de 179 797,41 de lei, încasarea sumei pentru tichetele de masă electronice pentru perioada absentă în mărime de 7785 de lei, încasarea sumei pentru concediile legale pentru perioada absentă forțată de la muncă în mărime de 16 000 de lei și ajutorul material la concediul anual conform contractului individual de muncă,

la nivelul anului precedent, în mărime de 40% din salariu - 8250 de lei; încasarea compensației de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului în sumă de 69 211,32 de lei; încasarea compensației de întârziere pentru neachitarea în termen a tichetelor de masă electronice în sumă de 2968,30 de lei; încasarea sporurilor, ajutoarelor materiale și a adaosurilor, inclusiv a premiilor pentru perioada absență de la muncă, la nivelul anului precedent 21 august 2019 - 17 iunie 2020 în sumă de 44 997 de lei, conform extrasului din contul de card salarial; repararea prejudiciului moral în cuantum de 50 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a anulat punctul 1 din ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020 emis de BC „Moldova-Agroindbank” SA „Cu privire la aplicarea unor sancțiuni disciplinare”, prin care Maiei Cuflic i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de concediere, cu restabilirea ultimei în funcția de manager ÎMM sucursala nr. 20 Chișinău Direcția Vânzări Active, Departamentul Vânzări ÎMM sau altă funcție echivalentă. S-a încasat de la BC „Moldova-Agroindbank” SA în beneficiul Maiei Cuflic despăgubirea pentru perioada absenței forțate de la muncă începând cu data de 28 octombrie 2020 până la data emiterii hotărârii în mărimea salariului mediu al salariatului pentru această perioadă, pornind de la salariul mediu lunar de 20 624,40 de lei, precum și prejudiciul moral în mărime de 21 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4500 de lei. Totodată, s-a încasat de la BC „Moldova-Agroindbank” SA în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 400 de lei. În partea solicitărilor de încasare a valorii tichetelor de masă electronice, concedialemor, ajutorului material, sporurilor și premiilor, precum și a dobânzii de întârziere pentru neachitarea salariului și a tichetelor de masă, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de BC „Moldova-Agroindbank” SA și a apelului incident depus de Maia Cuflic, a ajuns la concluzia netemeiniciei acestora și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

În conformitate cu 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelurile, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei.

Conform art. 209 din Codul muncii, sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical. Sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activității economico-financiare – după expirarea a 2 ani de la data comiterii. În termenele indicate nu se include durata desfășurării procedurii penale.

În decizia contestată, instanța de apel a reținut că materialul probator anexat la materialele dosarului atestă cu certitudine că sancționarea disciplinară a Maiei Cuflic cu concedierea din funcția deținută, a avut loc cu încălcarea prevederilor art. 209 din Codul muncii, fapt ce indică la ilegalitatea punctului 1 din ordinul nr. 3782-p din 28 octombrie 2020.

Astfel, instanța de apel a indicat că sancțiunea a fost aplicată peste termenul de 6 luni prevăzut de art. 209 alin. (2) din Codul muncii, motivând că din actele anchetei de serviciu rezultă că pretinsele încălcări imputate salariatului Maia Cuflic cu privire la procedurile de creditare datează din anul 2018, pe când ordinul de concediere a fost emis la 28 octombrie 2020.

De asemenea, instanța de apel a menționat că extrasul din programul de evidență a plăților reflectă operațiuni bancare efectuate în perioada 01 ianuarie 2017 – 31 martie 2017, respectiv, prin prisma art. 209 alin. (2) din Codul muncii, termenul de aplicare a sancțiunii a expirat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia că în speță a fost încălcat termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare stabilit în art. 209 alin. (2) din Codul muncii, fără a analiza minuțios circumstanțele speței în raport cu aceste prevederi legale.

Potrivit notei de serviciu din 20 august 2020 a vicepreședintelui Comitetului de Conducere al BC "Moldova Agroindbank" SA privind suspiciunile de creditare frauduloasă identificate de către Grupul Recuperare Datorii (f.d. 117, volumul I), în cadrul activității zilnice a Grupului Recuperare Datorii, în urma efectuării apelului telefonic către debitorul Vladimir Obreja (care a beneficiat de credit în sumă de 100 00 d lei la 26 iulie 2017), ultimul a comunicat băncii că de fapt, creditul a fost obținut în folosul fostului său angajator Valerii Pascari.

În baza ordinului nr. 136 din 20 august 2020 emis de președintele Comitetului de Conducere al BC „Moldova Agroindbank” SA, a fost efectuată o anchetă de serviciu privind elucidarea circumstanțelor aferente procesului de acordare și achitare a creditelor persoanelor fizice în cadrul sucursalei nr. 10 Chișinău, inclusiv modul de utilizare a mijloacelor bănești de către beneficiarii creditelor și rambursarea acestora.

Reieșind din conținutul ordinului de concediere, temei pentru inițierea anchetei de serviciu au servit unele informații, prezentate de DAORC, potrivit cărora în cadrul sucursalei nr. 10 Chișinău a fost depistat un grup de restanțieri, care au obținut credite în favoarea unei persoane terțe. Dosarele de credit ale acestora au fost perfectate preponderent de către Maia Cuflic, care la momentul respectiv deținea funcția de director adjunct, sucursala nr. 10 Chișinău.

În rezultatul anchetei de serviciu au fost identificate 4 grupuri, constituite din totalul de 37 de debitori, care în perioada anilor 2016-2020 au obținut 42 de credite în sumă totală de 4760,7 mii lei.

Din totalul creditelor acordate: 31 de credite au fost analizate de către Maia Cuflic, 17 credite au fost analizate de către Dorin Focșa și 27 de credite au fost autorizate de Iurie Roșca.

În cadrul anchetei de serviciu, unii debitori au recunoscut faptul că au beneficiat de credite contractate în favoare terților și că angajații băncii cunoșteau despre aceasta, iar în cazul unui beneficiar efectiv, Valerii Pascari, creditele au fost obținute cu ajutorul angajatului băncii Maia Cuflic.

De asemenea, în cadrul acestui grup, pe parcursul anului 2018 au fost observate operațiuni suspecte de achitare a creditelor, toate tranzacțiile fiind inițiate de către Maia Cuflic.

În concluzie, angajatorul a indicat în ordinul nr. 136 din 20 august 2020 că în urma anchetei de serviciu au fost stabilite încălcări din partea angajaților băncii ale cadrului normativ intern aferent procedurii de creditare a clienților băncii și efectuării

operațiunilor de casierie, cele mai semnificative referindu-se la: neasigurarea acumulării depline a informației despre debitorii băncii; acordarea creditelor debitorilor care nu corespund cerințelor minime de eligibilitate; inițierea și efectuarea operațiunilor de încasare a numerarului în lipsa clientului.

Analizând circumstanțele enumerate care se conțin în ordinul de concediere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a stabilit cu certitudine care este perioada când au fost comise pretinsele încălcări și acțiuni culpabile care au servit temei pentru pierderea încrederii angajatorului față de salariat.

Or, reieșind din constatările angajatorului expuse în ordinul de concediere, în cadrul anchetei de serviciu a fost analizată procedura de acordare a creditelor în perioada anilor 2016-2020, fiind identificate 4 grupuri, constituite din totalul de 37 de debitori, care în perioada respectivă au obținut 42 de credite în sumă totală de 4760,7 mii lei.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că pretinsele încălcări imputate salariatului Maia Cuflic cu privire la procedurile de creditare datează din anul 2018, fără a supune analizei întregul conținut al ordinului de concediere, referindu-se, selectiv, doar la acele fapte ce au avut loc în anul 2018, în pofida faptului că în cadrul anchetei de serviciu au fost stabilite circumstanțe care au avut loc și în alte perioade și anume, în perioada anilor 2016-2020.

Stabilirea certă a momentului comiterii pretinsei abateri disciplinare este importantă pentru calcularea termenelor de aplicare a sancțiunilor disciplinare, fapt ce nu a fost realizat de către instanța de apel.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că pe faptul acordării creditelor cu încălcarea regulilor a fost pornită la 13 noiembrie 2019 o cauză penală în baza elementelor componente ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), d) din Codul penal, care potrivit scrisorii nr. 34/20-1-1115 la data de 26 august 2020 se afla în gestiunea organului de urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Centru (f.d. 35, volumul I).

În conformitate cu aliniatul (2) al art. 209 din Codul muncii, sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activității economico-financiare – după expirarea a 2 ani de la data comiterii. În termenele indicate nu se include durata desfășurării procedurii penale.

Legiuitorul a prevăzut expres că în termenul de 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, nu se include durata desfășurării procedurii penale.

În speță, instanța de apel nu a stabilit la ce etapă se află examinarea cauzei penale, circumstanță care este importantă la aplicarea prevederilor art. 209 din Codul muncii.

La materialele dosarului a fost anexată doar scrisoarea nr. 34/20-1-1115 din 26 august 2020 a Inspectoratului de Poliție Centru, nefiind cunoscută finalitatea cauzei penale.

Reieșind din circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel a emis o decizie pripită și nemotivată, fapt ce indică incontestabil la încălcarea normelor de drept procedural, instanța examinând superficial atât apelurile, cât și cauza dedusă judecării, fapt ce impune casarea deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a înlătura aceste omisiuni și de a verifica argumentele indicate în cererile de recurs.

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Se accentuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară, care nu putea fi corectată de instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de către Maia Cuflic, reprezentată de avocatul

Dumitru Barbaroș și de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate de Acțiuni.

Se casează integral decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Maia Cuflic împotriva Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate de Acțiuni cu privire la anularea ordinului de sancționare disciplinară sub formă de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea despăgubirii pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic